

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 33/2023
08.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Дејан Живановић, адвокат из ..., против тужене „Железнице Србија“ ад Београд из Београда, чији је пуномоћник Оливера Јелкић, адвокат из ... и тужене „Инфраструктура Железнице Србије“ ад Београд из Београда, ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2638/17 од 31.01.2018. године у седници већа одржаној дана 08.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2638/17 од 31.01.2018. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене „Инфраструктура железнице Србије“ ад Београд из Београда за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2038/14 од 14.03.2017. године, првим ставом изреке, поништено је као незаконито решење тужене Железнице Србије ад Београд донето под бројем .../...-... дана 22.08.2014. године. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да суд наложи туженима да солидарно отклоне све последице које је произвело незаконито решење означено у првом ставу изреке. Трећим ставом изреке обавезани су тужени да тужиоцу накнаде трошкове парничног поступка у износу од 193.500,00 динара са законском затезном каматом од истека парниционог рока, па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2638/17 од 31.01.2018. године, првим ставом изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2038/14 од 14.03.2017. године у првом ставу изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражен поништај решења тужене „Железнице Србије“ ад Београд из Београда број .../...-... од 22.08.2014. године. Другим ставом изреке првостепена пресуда је преиначена у трећем ставу изреке тако што је одбијен као неоснован захтев тужиоца за обавезивање тужене „Железнице Србије“ ад Београд из

Београда да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 193.500,00 динара. Трећим ставом изреке првостепена пресуда је укинута у преосталом делу трећег става изреке у односу на тужену Инфраструктуру железнице Србије ад Београд из Београда и у том делу предмет је враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је из свих законом прописаних разлога благовремено изјавио ревизију сходно члану 403. став 2. тачка 2. и 3. ЗПП.

Одлучујући о изјављеној ревизији тужиоца Врховни касациони суд је исту размотрио применом члана 404. ЗПП, донетим решењем Рев2 1825/18 од 27.09.2018. године није дозволио одлучивање о истој са образложењем да нису испуњени услови прописани чланом 404. став 1. ЗПП и ревизију је одбацио као недозвољену.

Одлучујући о уставној жалби тужиоца Уставни суд је одлуком Уж 3224/19, донетом на седници већа одржаној дана 16.03.2023. године, поништио решење Врховног касационог суда Рев2 1825/18 од 27.09.2018. године и одредио да Врховни касациони суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца у овој правној ствари.

Одлучујући о основаности изјављене ревизије применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 са изменама и допунама), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене Железнице Србије ад Београд распоређен на послове ... станице ... /..., Сектор за ..., Секција за Оспореним решењем тужене Железнице Србије ад Београд .../... -... од 22.08.2014. године тужилац је ослобођен обавеза обављања наведених послова за време трајања мандата заменика председника Савеза синдиката железничара Србије и утврђена му је накнада зараде у висини од 1,7 просечних нето зараде код послодавца, остварене у месецу који претходи месецу за који се исплаћује накнада зараде, увећане за порезе и доприносе, а која не може бити већа од његове просечне зараде у претходних 12 месеци. Решењем од 18.07.2014. године тужиоцу је утврђена накнада зараде у износу од 62.000,00 динара, а предметним решењем од 22.08.2014. године, накнада зараде је утврђена у висини од 33.450,00 динара.

По одбијању пријема решења од 22.08.2014. године, тужиоцу је исто достављено преко огласне табле управне зграде Секције за инфраструктуру чвора Ниш и преко огласне табле службене зграде железничке станице у Нишу, на којима је истакнуто дана 08.09.2014. године и скинуто дана 17.09.2014. године. У складу са решењем о преносу овлашћења број 300/2013-216 од 28.03.2011. године, којим их је генерални директор овластио да за време његовог коришћења годишњег одмора, привремене спречености за рад и службеног путовања обављају послове из делокруга његове надлежности, решење од 22.08.2014. године су потписали извршни директор за инфраструктуру и превоз и извршни директор за стратегију, развој и заједничке послове.

Статусном променом Железнице Србије ад Београд, поред тог постојећег привредног субјекта, формирана су још три акционарска друштва, Инфраструктура железнице Србије, Србија воз и Србија карго, после чега је дана 28.08.2015. године тужилац са туженом Инфраструктуром железнице Србије ад, као правним следбеником, закључио анекс уговора о раду.

По оцени благовремености тужбе поднете дана 03.11.2014. године, сходно члану 195. Закона о раду у року од 60 дана од дана скидања побијаног решења од 22.08.2014. године са огласне табле дана 17.09.2014. године, првостепени суд је оценио да је исто незаконито, јер није потписано од стране генералног директора тужене „Железнице Србије“ ад, а с обзиром да се односи на зараду за август 2014. године, има ретроактивно дејство од 01.08.2014. године, те га је поништио.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда налазећи да је заснован на погрешној примени материјалног права. Тај суд је оценио да су сходно члану 192. Закона о раду о праву тужиоца на накнаду зараде за време обављања дужности заменика председника Синдиката радника железничара Србије одлучила лица овлашћена од стране генералног директора тужене Железнице Србије ад – да у његовом одсуству или током његове спречности обављају одређене послове, да је сходно члану 193. Закона о раду решење у писаном облику, са образложењем и поуком о правном леку, тужиоцу уручено на законом прописани начин и да је према члану 31. анекса колективног уговора тужене Железнице Србије ад од 23.06.2014. године накнада зарада свих синдикалних представника, осим председника синдиката, одређена у висини од 1,7 просечне нето зараде у Железници Србије ад, остварене у месецу који претходи месецу за који се накнада зараде исплаћује, увећана за порезе и доприносе.

Побијано решење донето је у складу са новелираним нормама Закона о раду, које се примењују од 29.07.2014. године, тако да се независно од дана доношења спорног решења 22.08.2014. године његово дејство од зараде за август 2014. године не може сматрати ретроактивним.

У односу на тужену Инфраструктуру железнице Србије ад првостепена пресуда је укинута са образложењем да се у одсуству њене сагласности да ступи у парницу, проширење тужбе на то правно лице не може прихватити.

Противно ревизијским наводима, Врховни суд налази да је пресуда Апелационог суда у Београду заснована на правилној примени материјалног права.

Чланом 192. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 са изменама и допунама) прописано је да о правима, обавезама и одговорностима из радног односа, у правном лицу одлучује надлежни орган код послодавца, односно лице утврђено законом или општим актом послодавца или лице које они овласте (тачка 1.) те да се овлашћење из става 1. овог члана даје у писаном облику (став 2. истог члана).

Чланом 193. став 1. Закона о раду прописано је да се запосленом у писаном облику доставља решење о остваривању права, обавеза и одговорности са образложењем и поуком о правном леку, осим у случају из члана 172. овог закона.

Чланом 172. став 1. Закона о раду прописано је да је уз анекс уговора о раду послодавац дужан да запосленом достави писано обавештење које садржи разлоге за понишени анекс уговора у року у коме запослени треба да се изјасни, а који не може бити краћи од 8 радних дана и правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора.

Чланом 171. став 1. Закона о раду прописано је да послодавац запосленом може да понуди измену уговорених услова рада (анекс уговора) ради премештаја на други одговарајући посао због потреба процеса и организације рада, ради премештаја на друго радно место код истог послодаваца у складу са чланом 173. овог закона, ради упућивања на рад на одговарајући посао код другог послодавца у складу са чланом 174. овог закона, ако је запосленом који је вишак обезбедио остваривање права из члана 155. став 1. тачка 5. овог закона, ради промене елемената за утврђивање основне зараде, радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и других примања запослених који су садржани у уговору о раду у складу са чланом 33. став 1. тачка 11. овог закона и у другим случајевима утврђеним законом, општим актом и уговором о раду.

Чланом 211. став 1. Закона о раду прописано је да се колективним уговором и споразумом између послодавца и синдиката код послодавца представнику синдиката може утврдити право на плаћено одсуство ради обављања синдикалне функције, сразмерно броју чланова синдиката.

Чланом 214. Закона о раду прописано је да синдикални представник који са рада одсуствује у складу са чланом 211-213. овог закона, има право на накнаду зараде која не може бити већа од његове просечне плате у претходних 12 месеци у складу са општим актом и уговором о раду (први став) и да накнаду зараде из става 1. овог члана плаћа послодавац (други став).

Новелиране одредбе Закона о раду ступиле су на снагу дана 29.07.2014. године и тужена Железница Србије ад је била обавезна да са њима усклади накнаду зараде тужиоца, као земеника председника синдиката. Околност да је то учинила решењем, а не анексом уговора о раду, не доводи у сумњу његову законитост имајући у виду цитиране законске одредбе и чињеницу да у конкретном случају није било места примени цитиране одредбе члана 171. став 1. Закона о раду, јер је ангажовању на месту функционера синдикалне организације тужилац својевољно приступио, односно до престанка обављања послова одређених уговором о раду који је са својим послодавцем закључио није дошло вољом послодавца условљеном процесном производње или другим околностима пословне природе. Наведена одредба обавезује послодавца да анексом уговора запосленом понуди измену уговорених услова рада у таксативно набројаним случајевима из члана 171. став 1. Закона о раду. У конкретном случају тужилац је прихватио ангажовање у раду синдиката у функцији заменика предстника синдиката, из ког разлога је такође решењем свог послодавца број 300/2014-... од 30.05.2014. године (решењем, а не анексом уговора о раду) ослобођен обавезе обављања послова за које је закључио уговор о раду, па код измене висине накнаде зараде утврђене другим ставом изреке тог решења није било места сачињавању анекса уговора о раду, јер побијаним решењем од 22.08.2014. године није мењан уговор о раду већ само решење донето дана 30.05.2014. године.

Предметно решење, потписано од стране извршног директора за инфраструктуру и превоз и извршног директора за стратегију, развој и заједничке

послове на основу писаног овлашћења датог тим лицима од стране генералног директора под бројем 300/2013-2016 од 28.03.2013. године, тужиоцу је по одбијању непосредног пријема правилно уручено преко огласне табле и противно ревизијским наводима достављање није било обављено супротно члану 193. у вези са чланом 185. ЗПП.

Чланом 193. Закона о раду прописано је да се решење о остваривању права, обавеза и одговорности, са образложењем и поуком о правном леку запосленом доставља у писаном облику, осим у случају из члана 172. овог закона (први став) и да се одредбе члана 185. став 2-4. овог закона односе и на поступак достављања решења из става 1. овог члана (други став).

Чланом 172. регулисано је достављање анекса уговора о раду запосленом, а чланом 185. прописано је да се решење запосленом мора доставити лично, у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта запосленог (други став) и да ако послодавац запосленом није могао да достави решење у смислу става 2. овог члана, дужан је да о томе сачини писану белешку (трећи став).

Након тужиочевог одбијања пријема предметног решења, сходно члану 185. став 3. Закона о раду сачињена је службена белешка број 04/2014-610 од 08.09.2014. године у којој је констатовано да је тужиоцу саопштено да ће решење бити истакнуто на огласној табли послодавца и на вратима његове канцеларије, што је и учињено па послодавац није био обавезан да у случају непосредног одбијања пријема тужиоцу доставу покуша и преко поште на адресу његовог пребивалишта.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Из изложених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Захтев тужене Инфраструктуре железнице Србије ад за накнаду трошкова сачињавања одговора на ревизију одбијен је као неоснован другим ставом изреке, јер тај издатак сходно члану 154. став 1. ЗПП не представља потребан трошак.

Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић